

Privacy-expertise voor de eerstelijns

Sinds 1 januari 2016 moet iedere zorgverlener voldoen aan de Meldplicht Datalekken. Is de informatiebeveiliging niet afdoende geregeld en belanden patiëntgegevens op straat, dan kan dat een hoge boete opleveren. Vanaf 2018 zijn alle publieke instanties bovendien verplicht om een Functionaris Gegevensbescherming aan te stellen. Voor kleinschalige eerstelijnspraktijken is het geen eenvoudige opgave om te voldoen aan alle privacywetgeving. ZorgConnect Noord-Oost Brabant en Stichting Privacyzorg ontwikkelden samen een collectieve en betaalbare oplossing.

ZorgConnect Noord-Oost Brabant is een platform van 275 huisartsenpraktijken en zo'n 70 apotheken, dat is opgericht om digitale trajecten af te stemmen. "We willen geen overheadorganisatie worden met eigen belangen en een kantoor", benadrukt kwartiermaker Martijn Kijkuit. "Zo lang het platform meerwaarde heeft bij regionale, digitale trajecten houden we het in stand. Als alles geregeld is, heffen we het weer op." In eerste instantie ging het om de digitale ondersteuning van ketenzorg, nu om het voldoen aan privacywetgeving, secure mail en toedienregistratie. "We helpen de leden keuzes maken waarmee de digitale deur voor andere partijen open blijft."

Ontzorgen

Na de introductie van de Meldplicht Datalekken ging ZorgConnect Noord-Oost Brabant op zoek naar collectieve ondersteuning. Bij voorkeur ondersteuning die ook invulling zou geven aan de Europese Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). Op grond van de AVG moeten alle publieke organisaties vanaf 2018 een Functionaris Gegevensbescherming (FG) hebben. Deze houdt toezicht op de toepassing en naleving van de Wet bescherming persoonsgegevens door de organisatie. ZorgConnect Noord-Oost Brabant is actief in het adherentiegebied van Ziekenhuis Bernhoven en het Jeroen Bosch

Ziekenhuis. Via Bernhoven maakte Kijkuit kennis met Stichting Privacyzorg, een non-profit organisatie die ziekenhuizen en zorginstellingen al jaren ontzorgt bij het voldoen aan wet- en regelgeving. Peter Schell, initiatiefnemer en voorzitter: "We hebben een uniek analyse- en beheermodel ontwikkeld, dat per zorgsector is ingericht op basis van geldende standaarden. Het heeft vier aandachtsgebieden: verwerkingsbeheer, risicobeheer, wijzigingenbeheer en compliancebeheer. Daar omheen is een beheercyclus ingericht die ons in staat stelt om alle beheertaken van de zorgaanbieder over te nemen." Stichting Privacyzorg fungeert op die manier als een externe Functionaris Gegevensbescherming, zodat aan de verplichting vanuit de AVG wordt voldaan. In samenwerking met ZorgConnect is deze dienstverlening ook ingericht voor de eerstelijnszorg (zie kader). "Onze inzet daarbij is dat de kosten laag blijven. Dat kan doordat we geen winstoogmerk hebben en doordat zorggroepen en regionale samenwerkingsverbanden de dienstverlening collectief inkopen."

Privacy op zorggroepniveau

Dat deed ook Zorggroep BeRoEmD, een samenwerkingsverband van huisartsen in de regio Berlicum, Rosmalen, Empel en Den Bosch. Manager Monique Weise: "We moesten iets met de landelij-

ke ontwikkeling rond de meldplicht en net op dat moment benaderde Stichting Privacyzorg ons. In eerste instantie met de vraag of hun oplossing interessant kon zijn voor de huisartsenpraktijken. Onze reactie was positief en we hebben hen gevraagd om ook een voorstel te doen voor het analyseren en prioriteren van de knelpunten op zorggroepniveau. Voor de screening en ondersteuning van de huisartsenpraktijken nemen we in ieder geval voor dit jaar de kosten van het collectief abonnement voor onze rekening. We vinden het heel belangrijk dat de informatiebeveiliging voor iedereen goed wordt geregeld. Dankzij het collectieve abonnement kunnen alle praktijken die dat willen een eerste inventarisatie doen en inzicht krijgen in wat er goed gaat en wat nog geregeld moet worden. Zo willen we voorkomen dat er problemen ontstaan. Mocht er ondanks alle voorzorgsmaatregelen iets gebeuren, dan kunnen we terugvallen

spraktijk

op de experts van de stichting. Die handelen de melding af en kunnen de autoriteiten op basis van de registratie in het Integraal Privacy Management systeem laten zien wat we doen om datalekken te voorkomen. Dat zal hen in ieder geval milder stemmen.”

Weise heeft inmiddels een eerste intake over de informatiebeveiliging van de zorggroep achter de rug. “Dat ging bijvoorbeeld over de bewerkers die toegang hebben tot patiëntdata, zoals de leveranciers van HIS en KIS. Maar ook over het feit dat we in de cloud werken en over wie, wanneer en waarom toegang heeft tot gepersonaliseerde data. Binnenkort krijgen we het rapport en ik verwacht dat daar wel een lijstje knelpunten uit naar voren komt waarmee we aan de slag moeten.” “Het is goed om als organisatie oog te hebben voor je eigen kwetsbaarheid”, vult Kijkuit aan. “Als een organisatie trots vertelt dat

er nog geen enkel datalek is gemeld, heb ik zo mijn vraagtekens. Komt dat doordat de organisatie zo goed is, of is het verbeterproces niet in gang gezet?”

Bewustwording

Apothekerszorggroepen Concordant en BrabantFarma maken gebruik van het collectieve abonnement dat via Zorg-Connect Noord-Oost Brabant wordt aangeboden. Binnen de zorggroepen maken apotheken onderling kwaliteitsafspraken. Als groep doen zij dat ook met huisartsenzorggroepen, Ziekenhuis Bernhoven, het Jeroen Bosch Ziekenhuis en andere ketenpartners, vertelt Jan Andeweg van Concordant. “Op zorggroepniveau werken we niet met patiëntgegevens, dus zijn er geen informatiebeveiligingsrisico’s. Alle leden krijgen wel een screening aangeboden binnen hun eigen apotheek. De eerste stap daarin is gezet, die bestond uit het invullen van een online vragenlijst. Voor apotheken verwacht ik de meeste risico’s bij de lokale verwerking van data. De apotheekinformatiesystemen zijn goed dichtgetimmerd, maar wat gebeurt er bijvoorbeeld met informatie die voor een medicatiereview uit het systeem wordt gehaald en lokaal wordt opgeslagen? En er zijn apotheken die patiënten laten meekijken op een scherm bij de balie, terwijl de gegevens van de vorige patiënt nog openstaan. Apotheekmedewerkers moeten zich ervan bewust worden dat het gaat om data waar derden belangstelling voor kunnen hebben. Het is niet vanzelfsprekend om een medicatiepaspoort mee te geven aan een partner zonder dat je daarvoor een getekende toestemming van de patiënt zelf hebt. Als groep kunnen we de risico’s inventariseren en er een gezamenlijk beleid op voeren. Dat is wel zo duidelijk voor patiënten en voorkomt onvrede aan de balie.”

Stichting Privacyzorg kan hierin advi-

seren, verwacht Andeweg. “En ons op de hoogte houden van veranderingen in de wetgeving en incidenten elders waarvan wij kunnen leren. Door het beheer uit te besteden houden we onze informatiebeveiliging op niveau.” <<

Tekst: Margriet van Lingen

Foto: Thinkstock

Privacy-ondersteuning voor de eerste lijn

Het dienstenpakket van Stichting Privacyzorg voor huisartsenpraktijken en apotheken omvat:

- Een online privacy-scan die inzicht geeft in eventuele hiaten en noodzakelijke acties om te gaan voldoen aan wet- en regelgeving.
- Het uitvoeren van de register- en documentatieplicht.
- Hulp bij vragen over privacy en informatiebeveiliging, inclusief het opstellen van de benodigde privacy-overeenkomsten (zoals bewerkersovereenkomsten).
- Toegang tot de kennisdatabase met alle relevante wet- en regelgeving, gedragscodes en richtlijnen en NEN-hulpmiddelen.
- Een collectieve Functionaris Gegevensbescherming.
- Het afhandelen van privacy- en ICT-beveiligingsproblemen.
- Beschikking over actuele templates, bijvoorbeeld voor overeenkomsten met leveranciers.
- Jaarlijkse privacy-audits en privacy-rapportages.
- Een 7x24 Quick Response Team, dat de melding en de afhandeling verzorgt wanneer zich ondanks alle voorzorgen toch een datalek of incident voordoet.